

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 9 1 ● 2010

● *Visdief. Foto: Bert Pijs.*

Visdieven op De Kreupel brengen nauwelijks jongen groot

Visdieven hebben op De Kreupel, het opgespoten vogeleiland in het IJsselmeer, in 2009 veel te weinig jongen groot kunnen brengen.

De Kreupel is met zo'n 4.000 tot 5.000 paar de grootste kolonie in West-Europa en herbergt bijna een kwart van de Nederlandse visdiefpopulatie. Dit betekent dat het grootbrengen van voldoende jongen cruciaal is voor een duurzame populatie in Nederland. Oorzaak van het lage broedsucces is een gebrek aan voedsel voor de jonge visdieffjes.

De visdief, die op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels staat, voedt zich voornamelijk met kleine vis zoals spiering. Uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van Vogelbescherming Nederland, blijkt dat er aan het eind van dit broedseizoen hooguit enkele honderden jongen zijn uitgevlogen, waar dat er in normale jaren zeker een paar duizend zijn. Ook zijn er op het eiland abnormaal veel dode jongen gevonden.

De onderzoekers zagen dat er voornamelijk kleine spierinkjes aan de jongen werden gevoerd, die de kuikens onvoldoende van energie voorzien. Gevreesd wordt dat er onvoldoende volwassen spiering in het IJsselmeer aanwezig was om de visdieven van De Kreupel van voldoende voedsel te voorzien. De stand van de spiering gaat sinds het begin van de jaren negentig sterk achteruit. In sommige jaren, zoals in 2007 en 2008, was er

daarom een vangstverbod. In 2009 mocht er wel op volwassen spiering worden gevestigd. De komende maand wordt onderzocht of er voldoende spiering in het IJsselmeer is om een vangstvergunning voor 2010 af te geven. Vogelbescherming Nederland pleit ervoor om ook te onderzoeken of er een verband bestaat tussen het slechte broedsucces van de visdief en de spieringvisserij.

Toename hazelworm

De hazelworm neemt licht in aantal toe in Nederland. Dat blijkt uit de jaarlijkse telling van het Meetnet Reptielen. Hierbij worden op zo'n 140 trajecten door RAVON-vrijwilligers reptielen geteld. In 2008 zijn er op alle trajecten 652 volwassen en 45 juveniele hazelwormen ge-

zien. De hazelworm is een pootloze hagedis die daardoor vaak wordt aangezien voor een slang. Maar in tegenstelling tot slangen, kan de hazelworm zijn staart afwerpen en met zijn ogen knipperen; het is immers een hagedis. Slangen hebben geen oogleden en kunnen dus niet met hun ogen knipperen; vandaar hun ijskoude blik. De wetenschappelijke naam van de hazelworm is *Anguis fragilis*, wat zoveel betekent als breekbare slang. En inderdaad is de hazelworm heel breekbaar.

Bij gevaar kan hij zijn staart, die ongeveer de helft van de totale lichaamslengte uitmaakt, afwerpen om een belager te misleiden. Maar in tegenstelling tot onze andere hagedissen (met pootjes), groeit een eenmaal afgeworpen staart niet meer aan. Door zijn heimelijke levenswijze gebeurt het vrijwel ieder jaar dat er een hazelworm verschijnt op een traject waar hij nog niet eerder werd gezien. Afgelopen jaar was het raak op twee trajecten in Het Gooi: het Hilversumse Wasmeer en de Limitische Heide. Dat laatste traject is daarmee meteen een van de soortenrijkste van West-Nederland. Behalve de hazelworm leven hier namelijk ook zandhagedissen, levendbarende hagedissen en ringslangen.

● *Hazelworm. Foto: Jelger Herder.*

